

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
доцент Давиденко І.В.
“ ____ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 «Туризм»
за освітньою програмою «Туризм»

на тему:

Напрями розробки туристичного продукту в агрорекреаційній сфері регіону

Виконавець

студентка центру вечірньої форми навчання

Андрієвська Олена Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Єгупова І.М.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис

Одеса 2019

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Науково - теоретичні засади розвитку аграрного туризму.....	5
1.1. Наукові підходи до визначення агротуризму та розвитку агрорекреаційних послуг.....	5
1.2. Регіональний потенціал розвитку агрорекреаційної діяльності.....	12
РОЗДІЛ 2. Аналіз господарської діяльності туристичного підприємства «Вилкове-Пелікан-Тур».....	24
2.1. Загальна характеристика діяльності туристичного підприємства «Вилкове-Пелікан-Тур».....	24
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності туристичного підприємства.....	30
2.3. Оцінка конкурентного середовища підприємства та SWOT - аналіз умов розвитку агрорекреаційних послуг	36
РОЗДІЛ 3. Розробка туристичного продукту аграрного туризму в туристичному підприємстві «Вилкове-Пелікан-Тур»	46
3.1. Обґрунтування розробки турпродукту аграрного туризму.....	46
3.2. Маркетингові заходи щодо просування туристичного продукту «Bolgrad Wine Fest».....	54
ВИСНОВКИ	59
Список використаних джерел.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. Особливістю розвитку агорекреаційної діяльності та агротуризму в Україні на сучасному етапі є набуття ним нових трендів агрогастрономічних подорожей та форм організації рекреації відповідно до зростаючих потреб туристів, ефективного використання природного, соціально-економічного та історико-культурного потенціалу території, а також досягнення необхідного рівня економічного розвитку територіальних громад. Багаторічна практика європейських країн демонструє економічні, екологічні та соціальні переваги агротуризму, серед яких: аграрний туризм має низькі бар'єри для входу; може сприяти відродженню депресивних сільських територій, розвитку інфраструктури сільських регіонів, як загальної, так і туристичної; має стати основою формування стратегії розвитку сільських громад; сприяти більш етичній та природній поведінці туристів у екосистемі. Однак в регіонах України існують вагомі перешкоди для розвитку даного напрямку туризму, а саме: відсутність сприятливого нормативно-правового та інформаційного забезпечення, державної та фінансової підтримки, недостатня маркетингова діяльність, - що призводить до погіршення споживчих характеристик послуг та заохочення туристів. Таким чином, виникає потреба в формуванні конкурентоспроможного туристичного продукту в сфері агорекреаційних послуг туристичних підприємств.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження і обґрунтування науково-прикладних підходів до формування конкурентоспроможного туристичного продукту аграрного туризму та розвитку агорекреаційних послуг в діяльності регіональних туристичних підприємств. Досягнення поставленої мети забезпечується виконанням наступних взаємопов'язаних завдань:

1. Проаналізувати науково-теоретичні та законодавчі аспекти розвитку агорекреаційної діяльності та аграрного туризму.
2. Визначити регіональний потенціал розвитку агорекреаційної діяльності.
3. Надати характеристику діяльності туристичного підприємства «Вилкове».

Пелікан-Тур».

4. Провести аналіз фінансово-господарської діяльності туристичного підприємства «Вилкове-Пелікан-Тур».

5. Надати оцінку конкурентного середовища підприємства та провести SWOT - аналіз умов розвитку агорекреаційних послуг.

6. Обґрунтувати доцільність розробки туристичного продукту аграрного туризму.

7. Сформувати маркетингові заходи щодо просування туристичного продукту.

Об'єктом дослідження є процеси формування туристичного продукту аграрного туризму в туристичних підприємствах.

Предмет дослідження - сукупність науково-теоретичних, методологічних і практичних аспектів розвитку агорекреаційної діяльності в регіоні.

Методи дослідження. Дослідження виконані на основі фактичних матеріалів і літературних джерел, які стосуються розвитку агорекреаційної діяльності та розвитку послуг аграрного туризму в Україні, а також власних спостережень. Основними методами дослідження є: логічні та емпіричні методи; математичного моделювання, порівняння, аналіз, синтез; регіонального аналізу; економіко-статистичний метод тощо.

Інформаційна база дослідження. Теоретичну базу досліджень становлять роботи вітчизняних і зарубіжних фахівців з проблем розвитку аграрного туризму. Найбільш повно ці проблеми розкриті в роботах: Герасименко В.Г., Кудли Н.Є., Михайлюк О. Л., Нездоймінова С. Г., Савенко Г.Є., Шимечко Г. Ї., Липчук В. В. та ін. Інформаційною базою дослідження також були матеріали проекту ЄС «Дослідження поточного стану агротуризму у чотирьох регіонах України (у тому числі у Запорізькій області)», статистичні дані, монографічні дослідження, наукові статті опубліковані в періодичних виданнях та в збірниках науково-практичних конференцій, а також матеріали, отримані в результаті господарської діяльності туристичного підприємства «Вилкове-Пелікан-Тур».

ВИСНОВКИ

Світовим трендом сучасного туристичного ринку є органічний туризм, безпосередньо пов'язаний з органічним селянським (фермерським) господарством. Органічний туризм або аграрний туризм забезпечує поєднання подорожей з можливістю агрорекреаційної діяльності. У кваліфікаційній роботі запропоновано шляхи розвитку агрорекреаційних послуг на підприємствах сфери рекреації та туризму в Одеському регіоні.

1. В роботі визначено, що розвиток агротуризму в регіонах України є одним із напрямків агрорекреаційної діяльності та залучення населення до підприємницької діяльності, потенціалом якого є людські ресурси сільської території та природно-рекреаційні ресурси, попит туристів на відпочинок в мальовничих сільських районах з ціллю відтворювання фізичних та духовних сил. Загальний соціально-економічний ефект розвитку агротуризму складається за рахунок застосування праці і створення нових робочих місць, подоланні просторової асиметрії розвитку регіональної економіки і відтворюванні продуктивних сил суспільства.

2. За результатами дослідження наукової літератури, можна зробити висновок, що подальший регіональний розвиток аграрного туризму буде формуватися за напрямками диверсифікації таких видів діяльності суб'єктів господарювання як надання характерних та супутніх туристичних послуг, реалізації органічної продукції фермерських господарств та агрорекреаційних послуг, послуги з проживання та оренди «фермерських будинків», «сільських будинків» як індивідуальних засобів розміщення не готельного типу, визначених державним стандартом.

3. Визначено, що на туристичному підприємстві «Вилкове-Пелікан-Тур» триває процес формування організаційної структури управління підприємством шляхом комбінованого поділу. Поділ структурних підрозділів підприємства одночасно відбувається за категоріями споживачів і географічним положенням, ринками збуту, видами туристичних послуг.

4. За даними аналізу витрат на маркетингові заходи туристичного оператора "Вилкове-Пелікан-Тур", можна зробити висновок щодо активізації рекламних заходів з просування турів у 2017 році. Частка витрат на маркетингові заходи в загальній сумі витрат в загальній сумі в 2017 році порівняно з 2016 роком збільшилася у 2,5 рази.

5. Для виявлення факторів внутрішнього і зовнішнього середовища туристичного оператора «Вилкове-Пелікан-Тур» проведено SWOT – аналіз щодо перспектив розвитку послуг агротуризму. Дослідження регіонального ринку свідчить про позитивну динаміку споживання та наліч цільових сегментів попиту на агрорекреаційні послуги та агрогастрономічні тури.

6. Проаналізувавши пропозиції найближчих конкурентів і інших туристичних операторів Одеського регіону, зроблено висновок, щодо доцільності розвитку сегменту агрогастрономічних турів на півдні регіону. Для розвитку агрорекреаційних послуг туристичного підприємства розроблено і пропонується до реалізації агрогастрономічний тур «Bolgrad Wine Fest» в Болград. Обґрунтовано економічна доцільність пропонованого туру. За умови повної комплектації групи у 20 чоловік, туристичне підприємство отримує виручку 29330,4 грн. та прибуток у розмірі 4692 грн.

7. Запропоновані заходи щодо розвитку прямої дистрибуції на туристичному підприємстві «Вилкове-Пелікан-Тур». Рекомендовано створити власну мережу туристичних агентів, при цьому маючи повний контроль над їх діяльністю за даним напрямом, впроваджувати власні стандарти обслуговування та прямо впливати на результати діяльності агентів, використовувати модулі онлайн-бронювання та купівлі турів безпосередньо на сайті туристичного оператора, а також за допомогою мобільних додатків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Михайлюк О. Л. Перспективи розвитку сільського (зеленого) туризму в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1082>
2. Савенко Г.Є. Інноваційний розвиток агротуризму в Україні. Причорноморські економічні студії. 2017. №2. С. 109-112.
3. Нездоймінов С. Г. Туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід: монографія / С. Г. Нездоймінов. – Одеса: Астропринт, 2009. – 304с.
4. Герасименко В. Г. Аграрний туризм як вид підприємництва: монографія / В. Г. Герасименко, С. Г. Нездоймінов. – Одеса: Пальміра, 2011. – 178с.
5. Рутинський М. Й. Сільський туризм: Навч. посібник / М. Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
6. Кудла Н. Основи сільського туризму: Науково-теоретичний аспект / Н. Кудла. – Дрогобич, 2006. – 62 с.
7. Шимечко Г. Ї. Агротуризм як напрям підприємництва: теорія і практика: монографія / Г. Ї. Шимечко, Г. В. Черевко. – Львів: Ліга-Прес, 2009. – 206с.
8. Липчук В. В. Агротуризм: організаційно-економічні засади розвитку: монографія / В. В. Липчук, Н. В. Липчук. – Львів: СПОЛОМ, 2008. – 160с
9. Нездоймінов С. Г. Кластерні об'єднання підприємців як територіально-виробнича форма оптимізації туристично-рекреаційного господарства Одеського регіону// Науковий вісник: зб. наук. праць / С. Г. Нездоймінов. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – №19(97). – С.53-65.
10. Кравцов С. С. Система державних гарантій розвитку сільського зеленого туризму в Україні // Вісник ДІБТ. – 2008.- №13. – С.41-47.
11. Інформаційні матеріали з питань розвитку сільського зеленого туризму (поради сільському населенню). Упорядники: В. Васильєв, М. Осипова. – ООСДС «Центр розвитку та правової підтримки села». – 2008. – 52с.

12. Нездоймінов С. Г. Соціально – економічні передумови формування територіальної мережі агротуризму / С. Г. Нездоймінов, Н. М. Андрєєва // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – № 3(33). – С.110 -114.
13. Постанова КМУ від 19 вересня 2007 р. N 1158. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 року N1390. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/apk>
14. Наявність фермерських господарств в Україні станом на 01. 07. 2014 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express.htm>
15. Про проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про особисте селянське господарство" щодо розвитку сільського зеленого туризму". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T030742.html
16. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ – К.: НІСД, 2015. – 92 с.
17. Нездоймінов С. Г. Державне – приватне партнерство у сфері рекреації та туризму в контексті соціальної відповідальності / С. Г. Нездоймінов, Н. М. Андрєєва // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: монографія: у 2-х т. / за заг. ред. Г. Г. Півняка; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2014. – Т. 2. – С. 231–237.
18. Інвестиційна стратегія Одеської області на 2011 – 2015 роки. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ved.odessa.gov.ua/clov-programi/>
19. Нездоймінов С. Г. Підприємницький вектор розвитку регіонального туризму: монографія / С. Г. Нездоймінов. – Одеса: Пальміра, 2011. – 344 с.
20. Нездоймінов С.Г. Концептуальні засади формування стратегії диверсифікації на підприємствах туристичного бізнесу / С. Г. Нездоймінов, Н. Н. Андрєєва // Вісник економічної науки України. – 2013. – № 2. – С. 108-112.

21. Шикіна О. В. Моніторинг туристичного потоку в контексті стратегії регіонального розвитку / О. В. Шикіна, С. Г. Нездоймінов // «Dezvoltarea sistemelor sociale și economice într-un mediu competitiv la nivel global», conferința internațională științifico-practică, 29 februarie, 2016. – Chișinău, 2016. – p. 167 – 171.
22. Туристична діяльність в Україні у 2016 році: статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 272 с.
23. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення: ДСТУ 4527:2006. – [Чинний від 2006-10-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 28 с.
24. Кудла Н. Є. Сільський туризм. Основи підприємництва та гостинності. Навчальний посібник / Н. Є. Кудла. – К.: ЦУЛ, 2015. – 152 с.
25. Союз содействия развитию сельского зеленого туризма в Украине <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/>
26. Центр развития сельского зеленого туризма в Одесской области <http://www.tourcenter.odessa.ua/>
27. Герасименко В. Г. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / В. Г. Герасименко, Г. К. Бедрадіна, С. С. Галасюк та інші / за заг. ред. В. Г. Герасименко. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 262 с.
28. Семенов В. Ф. Територіальні умови і стратегії розвитку туризму в регіонах / В. Ф. Семенов, О. В. Басюк // Вісник Одеського національного університету. – 2014. – Т. 19. – Вип. 2. – С. 78-81.
29. Давиденко І. В. Сучасні напрями стратегічного управління туристичним підприємством / І. В. Давиденко // Економічні студії. – Львів: ГО «Львівська економічна фундація», 2017.- №2 (15) – С. 23-27.
30. Давиденко І. В. Основні компоненти туристично-рекреаційного потенціалу / І. В. Давиденко // Соціально-економічні проблеми сучасності та концепція сталого розвитку в Україні та світі: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2014. – Ч. 2. - С. 49-52.

31. Герасименко В. Г. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: монографія / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк, С. Г. Нездойминов [та інші]. – Одеса: Астропринт, 2013. – 304 с.
32. Михайлюк О. Л. Перспективи розвитку винних туристичних кластерів на Півдні України / О. Л. Михайлюк // Науковий вісник. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2013. - №1 (181). – С. 29-41.
33. Грошова О. Шляхи просування туристичного продукту на ринку / О. Грошова, Д. Атаманюк // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. - Л., 2014. - С. 291 - 295.
34. Глушко В. Просування туристичних послуг. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2018. № 1. С. 86-96.
35. Андрєєва Н. Сучасна організація аграрного туризму в Україні як перспективний напрямок розвитку сільських територій / Н. Андрєєва, С. Нездойминов, І. Дишловий // Економіст. – 2011. – 7. – С. – 2011. – С. 25-28.
36. Проценко Н. М., Бутенко Т. А. Сільській туризм: проблеми, досвід, перспективи // Методологія та практика сталого розвитку туризму: монографія / Черниш І.В., Сущенко О. А., Бакало Н. В., Білоусова А. Ю. [та ін.]; за заг. ред. І. В. Черниш. — Полтава : ПП «Астроя», 2018. — С. 209-219.
37. Бондар В.В. Агротуризм як вид диверсифікаційного розвитку сільськогосподарського підприємництва / В. В. Бондар, Я. Л. Ганжа // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2014. – № 56. – С. 89-95.
38. Мармуль Л.О. Організація та розвиток аграрного туризму в регіоні: [монографія] / Л.О. Мармуль, Т.А. Пінчук. – Херсон: Айлант, 2009. – 168 с.
39. Матвійчук Л. Ю. Формування інвестиційних ресурсів для розвитку агротуризму в Україні / Л. Ю. Матвійчук // Агросвіт. – 2012. – № 5. – С. 35-40.